

Arviointikertomus toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä tarkastuslautakunnan valitsemien painopistealueiden toteutumisesta 1.1.-31.12.2025

ISLABin yhtymäkokoukselle

Talousarviovuosi 2025 oli kolmas ISLAB hyvinvointiyhtymän toimintavuosi.

Hyvinvointiyhtymän perussopimuksen 29 §:n mukaan hallinnon ja talouden tarkastuksesta, tarkastuslautakunnan tehtävistä ja muista lautakunnan työskentelyyn liittyvistä asioista on säädetty hyvinvointialueesta annetussa laissa ja määrätty hallintosäännössä.

Hallintosäännön 61 §:n mukaan lautakunta antaa yhtymäkokoukselle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset, arvio yhtymäkokouksen yhtymälle ja konsernille asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta edellisenä vuonna sekä tarvittaessa arvioidaan talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella ja taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden riittävyttä talouden tasapainottamisen kannalta. Lautakunta esittää arvionsa myös mahdollisista tilintarkastuskertomuksessa tehdyistä muistutuksista sekä asianomaisten niistä antamista selityksistä ja hallituksen lausunnosta.

ISLABin yhtymäkokous on hyväksynyt talousarvion vuodelle 2025 (10.12.2024) ja sen sisältämät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Yhtymäkokous joutui loppusyksystä (12.11.2025) muuttamaan talousarviota ja taloudellisia tavoitteita vuodelle 2025. Suurimpana syynä se, että talousarvion toimintatulot olivat n. 2,2 miljoonaa euroa pienemmät ja toimintamenot n. 1,8 miljoonaa pienemmät verrattuna alkuperäiseen talousarvioon.

Tässä arviointikertomuksessa esitetään talousarvion 2025 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen tilinpäätöksen mukaisesti. Lisäksi annetaan arviointitietoa tarkastuslautakunnan päättämistä arviointisuunnitelman painopistealueista vuodelle 2025.

Tarkastuslautakunnan työskentely

Hyvinvointiyhtymän tarkastuslautakunta piti vuoden aikana kokouksia, joissa käsiteltiin mm. tilinpäätökseen, arviointisuunnitelmaan sekä talouden ja toiminnan seurantaan liittyviä asioita.

- 3.11.2025 (Järjestäytyminen, Päävastuullisen tilintarkastajan vaihdos, Sidonnaisuuksien ilmoittaminen)
- 10.12.2025 (Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026–2029, Talousarviomuutos vuodelle 2025, Tilintarkastussuunnitelman esittely)
- 13.1.2026 (Maksuvalmiusennuste, Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma 2025–2027)
- 10.3.2026 (Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma 2025–2027, Vuoden 2025 arviointikertomuksen valmistelu)
- 7.4.2026 (Maksuvalmiusennuste, Tilinpäätös vuodelta 2025, Tilintarkastajan raportti, Esityksen tekeminen yhtymäkokoukselle vuoden 2025 tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä hyvinvointiyhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja muille tilivelvollisille tilikaudelta 1.1.-31.12.2025, Vuoden 2025 arviointikertomuksen valmistelu)

Tarkastuslautakunnalle esitettiin vuoden aikana ajantasaiset talouden ja toiminnan tilannekuvat jokaisessa kokouksessa.

Talousarvion 2025 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilinpäätösasiakirjassa on esitetty toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niiden toteutuminen.

Talousarvion tavoitteet	Mittari	TA 2025	Muutettu TA 2025	Toteuma	Sitovuus
Tulokseksellinen toiminta - Talous					
Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen	Tilikauden yli-/alijäämä	Ylijäämä vähintään talousarvion mukainen	Alijäämä enintään muutetun talousarvion mukainen	Tilinpäätös ylijäämäinen	yhtymäkokous
Investointisuunnitelman pitävyys	Investointisuunnitelman kokonaissumma	Kokonaissumma ei ylity	Kokonaissumma ei ylity	Kokonaissumma ei ylittynyt	yhtymäkokous
Vuosikate riittää poistoihin	Vuosikate	Kattaa sumu-poistot viimeistään TP2028	Kattaa sumu-poistot viimeistään TP2028	Toimenpiteet etenevät aikataulussa	hallitus
Kustannusten hallinta	Toimintakate	Toteutuu talousarvion mukaisesti	Toteutuu muutetun talousarvion mukaisesti	Toimintakate muutettua talousarviota parempi	hallitus
Lähellä asiakasta - Asiakas					
Asiakaskokemus on erinomainen	NPS				hallitus
Henkilöasiakas		> 75		81	
Terveystuottaja asiakas		> 60		48	
Omistaja-asiakas		> 70		40	
Kilpailukykyiset palvelut - Tuotanto					
Palvelut ovat kilpailukykyisiä	Palveluverkko- ja tuotantosuunnitelman mukainen toiminta	Toimenpiteiden toteuttaminen		Toimenpiteet etenevät aikataulussa	hallitus
Huolehditaan kaikissa tilanteissa laadukkaasta ja asiakastarpeista vastaavasta analytiikasta ja luotettavasta asiantuntijuudesta	Virheellisten tulosten osuus	< 0,01 % vastatuista tuloksista		0,0011 %	hallitus
	Sairaalaboratorioiden vastausaika	Yli 90 % tuloksista vastattu 120 min kuluessa		Puijo 40 min Joensuu 60 min	hallitus
	Potilasvahinkoilmoitukset	< 10 kpl/ vuosi		4	hallitus
Houkutteleva ja hyvinvoiva osajayhteisö - Henkilöstö					
Henkilöstön työhyvinvointi ja henkilöstökokemus paranee	Sairauspoissaolopäivät	< 15,6 kalenteripäivä/hlö/ vuosi		16,3	hallitus
	NPS	> 20		-33	hallitus
ISLAB on houkutteleva työnantajaorganisaatio	Avoimien tehtävien ja virkojen täyttöaste ensimmäisellä hakukierroksella	90 %		68 %	hallitus
Osaamisen varmistaminen omien sekä organisaation asettamien tavoitteiden mukaisesti	Täydennyskoulutuksiin osallistumisten määrä	80 % henkilöstöstä/ vuosi		68 %	hallitus
Innovatiivinen asiantuntijayhteisö - Tutkimus ja opetus					
Teemme tieteellistä tutkimusta	Aloitetaan vähintään 2 uutta tutkimusta/vuosi	2		6	hallitus
Opiskelijajohjaus on laadukasta	Cles + T	8,7		9,0	hallitus

Taulukko 9: Tavoitteiden toteutuminen 2025

Tuloksellisuus

- ISLAB hyvinvointiyhtymän tilikauden tulos vuodelta 2025 oli -0,58 milj. euroa. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikausi muodostui kuitenkin 0,56 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi.

- Toimintatuotot olivat noin 69,5 miljoonaa euroa ja toimintakulut 68,7 miljoonaa euroa, jolloin toimintakate oli 0,78 miljoonaa euroa.
- Vuosikate oli 0,88 miljoonaa euroa, mikä ei vielä riittänyt kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja (1,46 milj. euroa).
- Tilikauden aikana toteutettiin talousarvioon sisältynyt noin 1,8 miljoonan euron sopeutusohjelma, ja sen taloudelliset tavoitteet saavutettiin.
- Toimintakulut alittivat alkuperäisen talousarvion noin 2,4 miljoonalla eurolla, mikä kertoo kustannusten hallinnan onnistumisesta.
- Vuoden aikana tehtiin yksi muutettu talousarvio

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä suorituksena sitä, että taloudellinen tulos saatiin ennakoitua paremmaksi haastavassa toimintaympäristössä. Tarkastuslautakunnan näkökulmasta voidaan todeta, että rakenteelliset muutokset ovat parantaneet kustannusrakennetta, mutta vuosikate ei vielä riitä kattamaan poistoja, mikä osoittaa talouden tasapainottamisen edelleen jatkuvan. Tarkastuslautakunta katsoo, että ISLAB hyvinvointiyhtymän kassanhallintaan on kiinnitetty huomiota, mutta maksuvalmiuden parantaminen vaatii toimenpiteitä sekä vuoropuhelua omistajien kanssa.

Lähellä asiakasta – asiakaskokemus (NPS)

- Asiakaskokemusta mitattiin Net Promoter Score -mittarilla kolmessa asiakassegmentissä. Potilasasiakkaiden asiakaskokemus toteutui erittäin hyvällä tasolla. Vuonna 2025 potilasasiakkaiden NPS oli 81 tavoitteen ollessa yli 75.
- Omistaja-asiakkaiden asiakaskokemuksen arviointia heikensi matala vastausprosentti, mikä vaikeuttaa tulosten luotettavaa tulkintaa.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä potilasasiakkaiden korkeaa asiakastytyväisyyttä korkeiden sopeutustoimien keskellä. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota erityisesti terveydenhuollon ammattilaisten kokemukseen sekä omistaja-asiakkaiden matalaan

vastausprosenttiin. Tarkastuslautakunta kehoittaa yhtymähallitusta panostamaan omistaja-asiakkailta saatavan palautteen keräämiseen ja huomauttaa, että ilman hyvinvointiyhtymän ja omistajien aitoa molemminpuolista vuoropuhelua ISLABin strategiaa on haastavaa toteuttaa.

Kilpailukykyiset palvelut – prosessit

- ISLAB on jatkanut palvelurakenteen kehittämistä ja analytiikan keskittämistä kustannustehokkuuden parantamiseksi.
- Vuoden 2025 aikana valmisteltiin laaja analytiikan palvelurakennemuutos sekä siihen liittyvät logistiikan ja tuotannon järjestelyt. Muutokset toteutettiin vuoden 2026 alussa.
- Näytelogiikkaa kehitettiin kilpailuttamalla keskuslaboratorioiden väliset kuljetukset, mikä mahdollistaa analytiikan keskittämisen ja lyhentää tutkimusten vastausaikoja.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan palvelurakenteen uudistaminen on ollut perusteltua talouden tasapainottamisen ja toiminnan tehostamisen näkökulmasta.

Houkutteleva osaajayhteisö – henkilöstö

- Vuoden 2025 lopussa ISLABissa työskenteli 524 työntekijää, mikä oli noin 8 % vähemmän kuin edellisellä vuonna.
- Sairauspoissaoloja oli keskimäärin 16,3 kalenteripäivää per henkilö, mikä oli vähemmän kuin edellisvuonna, mutta jäi hieman tavoitetasosta (15,6 pv).
- Sairauspoissaoloprosentti oli 3,93 %, mikä alitti asetetun tavoitteen (<4,8 %).
- Henkilöstökokemuksesta mittaava eNPS oli -33, mikä jäi selvästi asetetusta tavoitteesta (>20).
- Täydennyskoulutukseen osallistui 68 % henkilöstöstä, mikä jäi tavoitetasosta (80 %).

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota henkilöstökokemuksen heikkenemiseen ja kehoittaa kiinnittämään henkilöstökokemukseen huomiota vuoden 2026 aikana tiiviissä vuoropuhelussa omistajien kanssa. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan henkilöstön työkykyä tukevia toimia on toteutettu, mutta organisaatiomuutokset ovat heikentäneet henkilöstökokemusta ja edellyttävät jatkossa erityistä huomiota.

Tutkimus ja opetus

- ISLAB osallistui aktiivisesti tutkimus- ja opetustoimintaan yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston sekä muiden koulutusorganisaatioiden kanssa.
- Vuonna 2025 uusia tutkimuksia aloitettiin kuusi, mikä ylitti asetetun tavoitteen (vähintään kaksi).
- Opiskelijaohjauksen laatua mittaava Cles+ T -tulos oli 9,0, mikä ylitti tavoitetason (8,7).

Tarkastuslautakunta katsoo, että yhteistyö koulutusorganisaatioiden ja tutkimuslaitosten kanssa on tarkoituksenmukaista toiminnan pitkän aikavälin vaikuttavuuden parantamiseksi.

Strategian toteuman seuranta

- ISLABin strategia on ohjannut toiminnan ja talouden suunnittelua. Strategian väliarviointi toteutettiin ja uuden strategian valmistelu vuosille 2026–2029 käynnistettiin vuoden 2025 aikana.

Tarkastuslautakunta toteaa, että strategia on ohjannut ISLABin toimintaa ja talouden suunnittelua johdonmukaisesti. Strategian väliarvioinnin toteuttaminen sekä uuden

strategiakauden valmistelun käynnistäminen ovat perusteltuja toimenpiteitä toimintaympäristön muutokset huomioiden.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

- Sisäisen valvonnan prosesseja on kehitetty, ja tarkastuksissa ei havaittu kriittisiä puutteita.

Tarkastuslautakunta katsoo, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistoimenpiteet ovat olleet oikeansuuntaisia. Lautakunta pitää hyvänä, että prosesseja on kehitetty ja että tarkastuksissa ei ole havaittu kriittisiä puutteita.

Tarkastuslautakunta kuitenkin korostaa, että toimintaympäristön muutokset sekä taloudelliset paineet edellyttävät riskienhallinnan jatkuvaa kehittämistä ja ennakoivaa otetta erityisesti talouteen ja palvelutuotantoon liittyvien riskien osalta.

Huoltovarmuus ja kokonaisturvallisuus

- Valmius- ja jatkuvuudenhallinnan suunnitelma uudistettiin kokonaisuudessaan vuonna 2025. ISLAB osallistui myös hyvinvointialueiden häiriötilanneharjoituksiin.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että valmius- ja jatkuvuudenhallinnan suunnitelma on uudistettu kokonaisuudessaan. Lautakunta katsoo, että osallistuminen häiriötilanneharjoituksiin tukee organisaation valmiutta toimia poikkeus- ja häiriötilanteissa.

Tarkastuslautakunta huomauttaa omistajia kiinnittämään huomiota hankintalain suunniteltujen muutosten vaikutuksiin hyvinvointiyhtymän toimintaan niin huoltovarmuuden kuin taloudellisten edellytysten näkökulmista.

Arvio talouden tasapainotuksen toteutumisesta

ISLAB on onnistunut toteuttamaan rakenteellisia muutoksia ja sopeutustoimia siten, että kustannustaso on alentunut ja talouden kehitys on parantunut. Samalla palvelujen laatu on säilynyt hyvällä tasolla.

Tarkastuslautakunta kuitenkin toteaa, että talouden tasapaino ei ole vielä täysin saavutettu ja erityisesti henkilöstökokemus on heikentynyt muutosten seurauksena.

Rakenteellisten muutosten pitkäaikaiset vaikutukset talouteen, palvelujen saatavuuteen sekä henkilöstön hyvinvointiin edellyttävät edelleen tarkkaa seuranta.

Arvio tilintarkastuskertomuksen muistutuksista

Tarkastuslautakunnalla ei herää huomautettavaa vakiomuotoisesta tilintarkastuskertomuksesta.

Allekirjoitukset

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Puheenjohtaja Emilia Kangaskolkka

Varapuheenjohtaja Jaakko Kekoni

Jäsenet: Risto Rouhiainen

Hilkka Kontiainen